

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

5. De effectibus, quos Eucharistia operatur circa corpus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

tionem reddit, quod scilicet calix Domini sic bibentes inebriet, ut sobrios faciat, ut mentes ad spirituales sapientiam redigat, ut à sapore isto sacrali ad intellectum Dei unusquisque respiciat: & quemadmodum vino isto communi mens soluitur, & anima relaxatur, & tristitia omnis exponitur: ita epoto sanguine Domini, & populo salutari, exponatur memoria veteris hominis, & fiat obliuio conuersationis pristina secularis; & mortuum pelius, ac triste, quod prius peccatis augmentibus premebatur, Diuina indulgentia læticia resoluitur. Hunc autem effectum constat non pendere necessario à Sacramento ipso adhuc presente, & perseverante in nobis; quia cibus, & potus etiam postquam in aliam substantiam conuertuntur, habent eiusmodi effectus; imo quia bonum sanguinem, humoresque bonos generent, faciunt prædominari lætitiā in corde. Cur ergo gratia sanctificans, & permanens, quæ ex Eucharistico alimento relicta est, non habebit eam vim lætificandi spiritualiter animam, & impediendi cogitationes tristes, ne nimium possint communicantium corda perturbare?

98.

Dubitat
an remittatur
pena
temporalis.
Communiter
negatur sal-
tem directe.

Ultimo dubitari solet de pena temporalis, an remittatur ex opere operato per hoc Sacramentum, non solum ut Sacrificium, sed ut Sacramentum est? S. Thomas art. 5. & Theologi communiter negant, quia nullibi exstat promissio huius effectus; nec etiam sequitur ex ratione nutritionis, ad quam institutum est hoc Sacramentum: nam nutritio solum ordinatur ad augendam vitam, & vires, hæ autem nec augentur, nec minuuntur per debitum, vel remissionem penæ temporalis. Hoc autem intelligi debet de remissione directæ penæ primo, & per se: nam indirecte, & secundario provenire potest remissio penæ ab hoc Sacramento. Primo, quia si eius virtute remittuntur aliqua peccata venialia quoad culpam ex opere operato, & immediate, ac directe iuxta communem sententiam, de quo dicemus in materia de Pœnitentia; consequens videtur, quod simul cum culpa remittatur aliqua pars penæ temporalis pro illo peccato debitæ. Secundo, quia Sacramentum hoc excitat, & movet ad actum dilectionis Dei, cuius virtute remittitur non solum culpa, sed etiam magna pars penæ temporalis debitæ post remissam culpam, qui effectus, licet sit ex opere operantis correspondens actui dilectionis, potest tamen mediate tribui Sacramento Eucharistiæ, cuius effectus fuit ipse actus dilectionis.

SECTIO V.

De effectibus, quos Eucharistia operatur circa corpus.

99.

Quadruplex
efficitur cor-
poralis.
Primus.
Secundus.
Tertius.

Quartus.

Quadruplex intelligi potest effectus corporalis provenire ex hoc Sacramento. Primus ex eo, quod uniatur per aliquam veram, & realem unionem cum nostro corpore. Secundus per hoc, quod immediate, & directe operetur aliquid in ipso corpore. Tertius in genere causæ efficientis immediate per hoc, quod aliquid operetur in anima, ex cuius redundantia resultet aliquid in ipso corpore. Quartus, resurrectio corporis, quam esse effectum Eucharistiæ, diximus diff. 3. in fine, & nunc aliquid addemus. Et quod tertium attinet, nulla est difficultas, quin hoc modo operetur Eucharistia in corpore: nam ex fervore charitatis, quem operatur in anima, sequitur quadam cordis quasi iubilantis palpitatio, vultus læticia, coloris vivacitas, oculorum modestia, linguæ refrænatio, maturitas incedendi, totius corporis reformatio, & omnis externi gestus modesta, venustaque ordinatio. Videatur

Cyprianus Serm. de Cena Domini; & Chrysost. hom. 61. ad populum Antiochen. & 24. in 1. ad Cor.

Maior est difficultas, an immediate etiam, & directe aliquid operetur circa corpus. Negant plures; sed alij non pauci, nec parum probabiliter affirmant; quos sequitur P. Suarez diff. 64. sect. 1. & confirmat adductis Patrum testimoniis. Fit autem hoc diminuendo fomitem, & ardorem concupiscentiæ, quod partim fit daemones fugando, ne excitent turpis obiecti species; partim sedando, & temperando humorum vires, mitigando ardorem, &c. & aliis modis, quos explicuimus sectione precedenti agendo de præparatione à mortalibus. Et confirmari potest à contrario, quia hoc sacramentum in carne indigne sumentium causare solet infirmitatem, & imbecillitatem, iuxta illud Pauli: Propter quod multi infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi: quid mirum, quod in homine bene disposito causet corporalem effectum roboris, & virium ordinatum ad finem spirituale? Neque enim hoc est contra rationem sacramenti, cum etiam Extrema-unctio operetur immediate circa corpus infirmi, & Matrimonium fortasse conferat aliquem effectum materiale ordinatum ad pacem, & unionem viri & conjugis inter se.

Prodest item hoc sacramentum corpori per modum lucis internæ, qua illuminantur oculi non solum mentis, sed etiam phantasie ad cognitionem boni, & mali. Ad quod applicari possunt, quæ adduximus Sect. precedenti, probantes hunc effectum illuminandi, qui ab Eucharistia provenit.

De quarto effectu, scilicet resurrectione corporis gloriosa, videri potest Suarez in præfati diff. 64. sect. 2. qui affert verba Ignatii, Cyrilli, Alexandri, Chrysostomi, Gregorii Nysseni, Cypriani, Tertulliani, Irenæi & aliorum; qui eum effectum gloriæ corporis peculiariter attribuant huic Sacramento. Quibus addi potest Rupertus Abbas in cap. 5. Cant. super illa verba: Comedi sanum cum melle meo; ubi eleganter comparat effectum huius cibi cum effectu cibi veteris: nam sicut cibus veritus causa fuit mortis viri, & spiritualis, & corporalis: sic cibus hic causa est viri & vite, scilicet animæ, & corporis; imo ut eodem omnino ordine vita recuperetur, quo perita fuit: Quod enim ordine (inquit) vita sublata est, & mors introiit? Et videlicet, ut morte animæ præcedente, mors carnis subsequeretur. Nam quo die comederunt primi homines vetitum, eodem morte animæ, morte peccati mortui sunt: & deinde morte carnis suo quoque die, vel tempore in pulverem reuersi sunt. Est post explicatum effectum mortis à priori cibo provenientem, subdit in persona Christi, Corpus meum comedendum, & sanguinem meum bibendum vobis appono, ut, sicut iam dixi, quo ordine mors introiit, eodem foras mittatur de animabus, & corporibus vestris. Primo quippe foras mittitur mors animæ, dum comeditis, & bibitis sacramentum mortis, & passionis meæ; quia sicut quidam loco dixi: quia manducat me, & ipse vivet propter me. Post hoc foras mittetur mors corporis, scilicet quando omnes resurgentis; quod & vos, me primo resurgente, fideliter creditis: sicut itidem ego dixi de illo: Qui manducat me, vivet propter me, & ego resuscitabo eum in novissimo die.

Obiicit autem statim sibi idem Rupertus, quo modo patres antiqui, qui hoc sacramentum non acceperunt, resurgent illa die? Respondet vero acute quidem, sed in sensu magis mystico, quam literali, eos scilicet Christum etiam suscepisse, quo potuerunt modo: quatenus eorum animæ suscepunt Christum animam in limbo, corporibus autem in sepulchris iacentibus corpus etiam Christi, ad hunc finem

finem sepulchrum coniunctum fuit: Ad hoc, inquit, sicut viventibus vobis pro modo vestro, ita & defunctis illis pro modo ipsorum, sapientia Dei prouidit, eandemque mensuram parauit. Si quidem dissipati sunt illi; quoniam anima quidem apud inferos sunt in requie spei, corpora vero requiescent in sepulchris, dissipabitur & ego panis viuus, qui de celo descendit; & anima quidem ad animas illorum, corpus vero descendit ad corpora ipsorum, scilicet in eam terram ventrem, quo illa recepta sunt. Maxima anima illorum reuiuiscunt in vita plena, atque perfecta, cuius in spe aliquatenus vixerunt in nouissima autem die vobiscum resurgent resurrectione corporum. Atque ita fiet, quod dicit aliquis vestrum, quodque firmiter tenet fides omnium vestrum, quia sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes viuificabuntur. In qua responsione obiter indicat, non ita esse Eucharistiae effectum resurrectionem corporis, vt absque eo sacramento haberi non possit, sed solum fuisse maxime congruum institui hoc sacramento ad eum effectum praestandum, siquidem Patribus etiam antiquis eo modo, quo potuit, applicatus fuit realiter ipse Christus, vt utramque vitam complete & perfecte assequerentur.

104. Fundatur ergo totum hoc potissimum in illis Christi verbis Ioan. 6. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam; & ego resuscitabo eum in nouissimo die: in quibus videtur promitti effectus ille resurrectionis gloriose huic sacramento, non quidem absolute, vt aliqui stulte dixerunt; sed debita conditione posita moriendi in gratia Dei.

105. Quomodo autem hic sit Eucharistiae effectus potius, quam aliorum Sacramentorum, difficile apparet, cum beatitudo corporis consequatur ex natura rei beatitudinem animae, cuius semen est gratia sanctificans, quam omnia sacramenta causant, atque adeo non minus gloriosam resurrectionem operantur. Ad hoc varia dicuntur, quae apud praedictos Auctores videri possunt. Verisimilior explicandi modus ille est, vt communis ille effectus peculiariter tribuatur huic sacramento, duplici potissimum titulo. Primus est, quatenus ei peculiariter tribuitur adeptio gloriae, vt supra vidimus, eo quod per modum cibi ordinetur ad producendum hominem ad statum perfectum, & ad dandam perseverantiam in gratia. Secundus, & magis specialis est, quatenus ratione coniunctionis carnis Christi cum carne digne communicantis, fit aliquomodo vna caro, & per consequens sicut carni Christi debetur gloriosa vita, sic suo modo debeatur illi, quae aliquo etiam modo est caro Christi. Vnde quemadmodum carni Beatissimae Virginis Deiparae, quae coniunctionem habuit aliquam cum Christi corpore, quod nouem mensibus vtero habuit, debita erat ex decencia resurrectio gloriosa post breuissimam illam tridui mortuam: sic aliis cum proportionem, qui idem Christi corpus digne percipiunt, & in stomacho retinent, non quidem ita brevis, sed saltem suo tempore debetur ex maxima decencia resurrectio gloriosa; vt caro illa, quae domus fuit, & templum, in quo realiter Christus habitauit, in debito sit honore, & veneratione. Nec obstat, resurrectionem illam debitam esse titulo gratiae sanctificantis, vnde cumque habitata sit: non enim est nouum sacramentum aliquod ordinari specialiter ad aliquem effectum, qui absque illo sacramento posset ex vi aliorum Sacramentorum, vel etiam absque illis haberi. Sic Confirmatio ordinatur ad vires, & auxilia, quibus homo fidem suam profiteatur; quae auxilia possent bene ex Eucharistia haberi, qui ordinatur ad dandum robur, & vires ad superandas tentationes. Confirmatio tamen

ordinatur specialiter ad illum effectum, quem Eucharistia non ita specialiter respicit, sed sub ratione communi roboris ad perseverandum in gratia: sic etiam Eucharistia specialiter confert gratiam ad hunc effectum resurrectionis gloriose, quem effectum formaliter intendit, cum ab aliis Sacramentis non intendatur formaliter, licet consequatur ad effectum eorum, nempe gratiam sanctificantem.

Dices, haec omnia sunt nomina, aut tituli sine re: nam re ipsa quid plus homo habet ratione Eucharistiae in ordine ad resurrectionem gloriosam, quam qui hoc sacramento non accipit, cum non minus hic resurrecturus sit, quam ille? Respondet Suarez, illum primum accipere resurrectionem pluribus titulis. Hoc tamen non satisfacit; quia habere rem pluribus titulis non est motuum aptum, vt homines alliciantur ad hoc sacramento, propterea Christus eos volebat allicere, quando resurrectionem promisit manducanti hunc cibum. Nam sicut si eadem poena infligenda esset propter peccata frequentia, illa multiplicatio titulorum non deterreret, sed prouocaret potius homines ad noua peccata, scientes, nihil poenae superaddendum, sed eandem pondendam pluribus titulis, de quo ipsi parum curarent: sic contra, quod eadem resurrectio detur propter plures titulos, non est motuum alliciens ad bene operandum, vel ad procurandum hoc sacramento, si nihil aliud emolumenti ex illa titulorum multiplicitate sequatur.

107. Aliter ergo respondere possumus, hoc sacramentum non addere solum titulum nouum, sed rem nouam, ad quam dat titulum. Nam sicut datur etiam hoc sacramento ad perseverantiam, quae certe posset haberi etiam, & aliquando habetur absque illo: non dat tamen solum titulum, sed ratione noui tituli confert maiora, vel alia auxilia ad perseverandum, quae dantur intuitu huius sacramenti ultra illa, quae alias darentur; & sicut Confirmatio confert specialiter ad professionem fidei, quae quidem haberi posset, & saepe habetur absque illo sacramento; non tamen dat solum nouum titulum, sed alia auxilia, quae dantur intuitu Confirmationis ultra ea, quae alias darentur: sic etiam Eucharistia non dat solum nouum titulum ad resurrectionem gloriosam, sed titulum operantem nouum effectum. Primo, quatenus in ordine ad eum finem confert nouum augmentum gratiae sanctificantis, quae augget etiam resurrectionem non in suo esse substantiali, sed in ratione resurrectionis gloriose; siquidem quo maior est gratia, & gloria animae, eo maior est etiam gloria corporis resurgentis, atque ideo crescit effectus in ea ratione, in qua est effectus Eucharistiae, neque enim promittitur ratione huius sacramenti resurrectio nuda, quae communis est praedestinis, & reprobis, iustis & peccatoribus, sed resurrectio ad vitam gloriosam, qui effectus accipit magis, & minus, & crescit re ipsa, & non solum secundum titulum ratione huius sacramenti. Secundo confert ad eundem effectum, quatenus in ordine ad eundem finem resurrectionis gloriose, quam intendit, confert maiorem etiam gratiam actualement auxiliatorum, inspirationum, protectionis diuinae, &c. Sicut enim confert eiusmodi auxilia in ordine ad perseverantiam, quam intendit, sic etiam in ordine ad gloriam corporis, quam similiter intendit ex sua institutione. Et sicut Confirmatio confert noua auxilia ad profitendam fidem, & ideo non dat solum nouum titulum, sed rem etiam nouam: sic Eucharistia confert noua auxilia ad obtinendum illum finem gloriose resurrectionis. Confert ergo Eucharistia ad resurrectionem gloriosam corporis

106.

Initialis.

Respondet Suarez.

107.

Rejicitur. Aliter respondere possumus.

Eucharistia dat ad resurrectionem titulum operantem nouum effectum.

Primo, nouum augmentum gratiae ad illum finem.

Secundo ad eundem finem gratia adualem maiorem.

potis utroque modo, scilicet remote, & proxime: remote quidem, quatenus confert auxilia, quæ per debita media conducunt hominem ad consequendam corporis gloriam: proxime vero, seu minus remote, quatenus post mortem hominis, Eucharistia prius suscepta, seu gratia sanctificans per Eucharistiam acquisita, & adhuc permanens exigit proxime resurrectionem illius corporis gloriosam debitam illi sacramento. In quo sensu intelligunt aliqui illud Apocal. 6. *Vidi subitu altare animas interfectorum propter verbum Dei, & propter testimonium quod habebant, & clamabant voce magna dicentes, Vsq̃ue Domine (Sanctus, & verus) non iudicatus sanguinem nostrum de iis, qui habitant in terra? Et data sunt illis singula stola alba, & dictum est illis, ut requiescerent adhuc tempus modicum, donec compleantur conferui eorum, & fratres eorum, qui interficiendi sunt, sicut & illi.* Vbi censent aliqui, significari exigentiam resurrectionis gloriosæ, quæ dum differtur, donec compleatur numerus electorum, accipiunt singuli stolas albas, beatitudinem scilicet animæ. Notant autem clamorem illum procedere potissimum ab animabus, quæ sub altari sunt, quia nimirum ex altaris sacramento, quod digne præceperunt, habent novum titulum ad exigendam corporis gloriam; quod tamen intelligi debet in sensu explicato, ut non solum habeant novum titulum, sed titulum ad novam, & maiorem gloriam resurrectionis propter coniunctionem corporis Christi cum eorum corporibus.

Apocal. 6.

Quæ unio corporalis & vera intercedat inter Christi corpus & nostrum.

Restat nunc præcipua difficultas, quoad primum effectum, an detur unio corporalis & vera inter Christi corpus & nostrum; quæ quidem controverfia celeberrima fuit ante aliquot annos propter Cardinalem de Mendoza Burgensem Antistitem, qui id affirmavit in concione quadam, & postea libro ad hoc edito suam propositionem defendit; quam plurimi Theologi Complutenses, & Salmanticensis acerrime impugnare & notare voluerunt. Cæterum iam hæc questio magna ex parte composita est, & reducta ad questionem de nomine, in qua de re ipsa vix potest esse dissidium. Omnes enim debent in hoc convenire, quod nulla intercedit unio hypostatica, aut continuativa, vel materiæ, & formæ, nec vlla alia physica, & propria; cum nec excogitabilis sit, nec explicari possit. Cæterum adhuc concedi potest, intercedere aliquam unionem, non solum quatenus corpus Christi suo contactu sanctificat corpora nostra, sicut olim vestes, & nunc vasa, quibus continetur; sed etiam aliam unionem moralem cum corpore digne communicantis, quæ non sit cum indigne communicante; quia licet eadem sit approximatio localis cum utroque: in uno tamen habet rationem unionis, in alio non. Nam sicut inter coniuges illa approximatio localis corporum dicitur unio; sic etiam in hoc sacramento, quia est coniunctio corporum per amorem, & affectum ad opus coniunctionis peruenientem: quare hæc unio non datur cum peccatore. Ex hac unione provenit, ut iam Christus reputet illam, tanquam carnem peculiari titulo suam, & cui peculiari nomine debeat consulere, *nemo enim unquam carnem suam odio habuit.* Et in hoc sensu dixerunt sæpe Patres, intercedere hic unionem corporalem, & non sistentem in solo affectu, & gratia, sicut cum quolibet iusto. Videatur

Vasquez.

P. Vasquez *disp.* 204. qui optime totam controverfiam comprehendit, & nihil addendum occurrit: ideo illam totam omitto.

DISPUTATIO XIII.

De usu, & de subiecto capaci ad suscipiendam Eucharistiam.

SECTIO I. *Quotuplex sit sumptio Eucharistiæ? & an qui non est baptizatus, sit capax huius sacramenti?*

SECTIO II. *De infantibus, & perpetuo amentibus, an sint capaces Eucharistiæ.*

SECTIO III. *De iis, quæ ante amentiam usum rationis habuerunt, an sint capaces Eucharistiæ.*

SECTIO IV. *An sit præceptum non dandi Eucharistiæ pueris ante aliquam ætatem? & quid in dubio de capacitate?*

SECTIO V. *De adultis, qui debilem usum rationis habent, præsertim de Indis, an sint ab Eucharistia repellendi? an qui de Eurgemenis.*

Restant, magis pertinent ad mores, & ad præcepta circa usum huius Sacramenti; quare magis spectant ad Theologum Moralem, qui explicat casus conscientiæ. Cæterum quia ad Theologum Scholasticum pertinet explicare à priori fontes, & radices eiusmodi obligationum, fundamenta præcipua huius doctrinæ trademus; particulares vero casus remittimus ex parte ad Theologos Morales.

SECTIO I.

Quotuplex sit sumptio Eucharistiæ? & an qui non est baptizatus, sit capax huius sacramenti?

Communiter dividitur sumptio Eucharistiæ in Spiritualem tantum, Sacramentalem tantum, & Spiritualem simul, ac Sacramentalem; quæ diuinitus desumitur ex Tridentino *sess.* 13. *cap.* 8. & *sess.* 22. *cap.* 6. Spirituales tantum est, quæ fit per solum affectum, & desiderium sumendi Sacramentalem tantum est, quæ fit per ipsum sacramentum, sed abique fructu propter obicem. Sacramentalis simul & Spirituales simul, quæ fit per ipsum sacramentum cum fructu. Posset addi quarta species sumptionis materialis, ut quando accipitur ab ignorante, sed comedente hostiam ut panem communem: illa enim non solet appellari sumptio Sacramentalis, quia non accipitur ex intentione accipiendi Sacramentum. Talis etiam censeri solet sumptio, quæ à non baptizato sumeretur; quia neque in ordine ad illud subiectum habet significationem Sacramentalem; sicut neque in ordine ad brutum, aut lapidem; quare etiam si non adsit obex peccati, non confert effectum, eo quod non sit institutum, nisi pro tali subiecto baptizato, de quo mox dicemus.

Quod attinet ad sumptionem mere spirituales, notandum est, illam non esse proprie sumptionem huius Sacramenti; quia sicut votum Baptismi non est vera receptio Sacramenti Baptismi: sic nec desiderium Eucharistiæ est vera receptio illius Sacramenti, sed impropria. Notandum est secundo, aliquos velle, quod illa sumptio habeat aliquem effectum ex opere operato virtute ipsius Eucharistiæ ultra illum effectum, quem operatur ex opere operantis.